

NOVOROČNÝ LIST 2021

Cirkevného zboru ECAV na Slovensku
Svätý Kríž – Lazisko

Novoročné zamyslenie

„A Ten, ktorý sedel na tróne, povedal: Ajhľa, všetko tvorím nové. A ešte povedal: Napíš, že tieto slová sú verné a pravé.“

Zjavenie Jána 21, 5

Začínať nový rok poslednou knihou Biblie, možno nie je to pravé. Iste si ale spomeniete na známy citát z reklamy: „Kde iní končia, my len začíname.“ A to je dôvodom, prečo sa zamýšľame nad naším biblickým textom. Keď vznikala táto posledná biblická kniha, ktorá neskôr dostala názov Zjavenie Jána, kresťanstvo ešte nebolo zďaleka také rozšírené. Práve naopak, všetko nasvedčovalo tomu, že v priebehu niekoľkých desaťročí postupne zanikne. Na prelome 1. a 2. storočia nášho letopočtu to naši predkovia vo viere nemali ľahké. Boli prenasledovaní. Hádzali ich do arén pred divú zver. Kto bol označený za kresťana, nevyhol sa problémom. Napriek tomu verili a dúfali. Zjavenie Jána bolo napísané na ich povzbudenie. Aj keď opisuje mnoho súženia, strachu a nebezpečenstva, hovorí o tom, že kto verí v Boha, prekoná všetky ťažkosti a nakoniec dôjde do zaslúbenej zeme. To ich posilňovalo v tom, aby vytrvali. Po 1900 rokoch vieme, že to bol ozajstný začiatok cirkvi. Cirkev nezaničila, ale rozšírila sa do všetkých končín zeme. Kde iní končili, my sme len začínali. Z ľudského pohľadu to možno pred tými 1900 rokmi nevyzeralo ružovo, ale boli tu Pánove zaslúbenia: Ajhľa, všetko tvorím nové a moje slová sú verné a pravé. História dosvedčuje, že sa tak aj stalo. Cirkev je dnes jedným z najväčších svetových spoločenstiev. Nemôžeme však povedať, že by dnes nemala žiadne problémy. Tvoríme ju my, so svojimi kladmi i záporami. Naša ľudskosť v dobrom i zlom zmysle sa v nej stále prejavuje. I dnes nám však tak ako pred 1900 rokmi znie: Ajhľa, všetko tvorím nové. Boh nemá záľubu v smrti človeka, chce, aby žil a preto mu dáva každý deň, mesiac, rok, hodinu, minútu, sekundu, novú šancu. Chce, aby v človeku vzniklo nové srdce, nové myslenie, nové dúfanie. Aby sa obrátil od svojich zlých ciest a konal dobro. Aby činil nové... Poznáme to všetci. Koľko krásnych novoročných záväzkov si dávame, píšeme, snažíme sa ich naplniť a nakoniec z nich ostáva len zopár. Vykročíme do nového roku v Božom mene a prosíme Ho, aby tým našim dobrým predsavzatiam požehnal, aby bol pri nás pri ich plnení, aby nás strážil a pomohol nám. Číňme všetko v Božom mene a pýtajme sa na jeho vôľu. Tak budeme raz možno v rovnakom položení, a tam kde iní budú končiť, my s Božou pomocou len začneme ...

- Miloslav Gdovin -

Z histórie

Skončil sa rok 2020, ktorý sa do dejín zapíše rôznymi prívlastkami. Každý si pozdychne: bol to zvláštny rok. Keď sa pozrieme do histórie a vrátíme sa o 100 rokov dozadu, zistíme, že aj rok 1920 bol hlavne pre náš artikulárny cirkevný zbor, vtedy ešte v Paludzi, veľmi zaujímavý, zvláštny.

Vtedajší pán farár Viliam Lajda bol vážne chorý. Už cez krutú prvú svetovú vojnu mu pomáhal kaplán Július Jamnický. Bolo treba súrne opravovať drevený kostol a faru. Vybavovali sa aj dotácie - finančné prostriedky na opravy. Pán farár Viliam Lajda, ktorý pôsobil v cirkevnom zbore od roku 1909, sa v roku 1920 pre nemoc vzdal farárskeho úradu v cirkvi paludzskej. Vtedajší senior Ján Šimkovic poznal situáciu v cirkevnom zbore a tak po všetkých dobových predpísaných poradách bol vypísaný súbeh na nového zborového farára. Prihlásili sa 4 kandidáti: pán farár Pavel Valtíni, farár v Iloku, pán farár Ivan Čajka, kaplán v Ružomberku, pán farár Július Jamnický, farár vo Vrútkach, pán farár Karol Sutoris, kaplán pri boku pána biskupa Juraja Janošku v Liptovskom Sv. Mikuláši. Po „próbach“ a volebnom konvente bol zvolený pán farár Ivan Jaromír Čajka, narodený 20. februára 1889. Študoval v Banskej Bystrici, Rožňave, v Bratislave a Prešove. Často si písal svoje meno len Ivan J. Čajka a tak ho história označuje aj ako Ivan Ján Čajka. V Paludzi sa stal aj národným pracovníkom. Ešte sa pán farár Ivan Čajka ani neudomácnil, ani nebol ešte inštalovaný a už mu dištriktuálny dozorca Ján Ružiak písal, že cirkevný zbor musí preinvestovať štátnu pôžičku, lebo o ňu prídu... Príjemnejšia správa prišla z Ameriky. Naši vystaňovalci poslali zbierku na nové zvony v sume 3654 korún. Inštalácia pána farára sa konala spolu s posvätením chrámu 14. novembra 1920. Pán farár a vtedajší cirkevný dozorca Bohdan Kutlík, spolu s filiálnymi kurátormi, sa pustili do rekonštrukčných prác. Chrám sa opravil, ale fara bola v dezolátnom stave a bolo potrebné plánovať stavbu novej. So stavbou fary sa začalo v júni roku 1925 a dokončená bola v roku 1929. V januári 1927 vypukla v dedinách cirkevného zboru španielska chrípka. Deti dva mesiace (január-február) nechodili do škôl. Počas pôsobenia pána farára Ivana Čajku bolo množstvo požiarov, povodní a iných prírodných katastrof... V roku 1925 si cirkevný zbor vyvolil nového dozorca (inšpektora) veľkopaludzkej cirkvi a stal sa ním MUDr. Ivan Stodola. Poddozorcom bol Mikuláš Benický. V cirkevnom zbore i na filiách vznikajú cirkevné spolky. Najmä „Sdruženia evanjelickej mládeže“ boli populárne a pravidelne pripravovali divadelné predstavenia, besedy, nácvik spevokolu, turistické výlety, športové turnaje (pinpong) a spoluorganizovali rôzne dobové kultúrne aktivity. Vzácný drevený chrám chátral. Opravy hoci menšieho rozsahu, ale boli nevyhnutné v rokoch 1920, 1927, 1940. Prišla druhá svetová vojna. Kruté časy. Život v cirkevnom zbore sa nezastavil. V lete roku 1943 bol zakúpený

nový organ od firmy Július Guna z Prešova. Bol to jednomanuálový organ s dvanástimi registrami na elektrický pohon za 108 858 korún. Peniaze na organ sa získali formou mimoriadnej cirkevnej dane a z majetku. Sú to zaujímavé sumy, ktoré jednotlivé fílie vyzbierali. Posviacka organa sa uskutočnila 19. 12. 1943 spolu s inštaláciou nového cirkevného dozorca Petra Andreáskeho, statkára z Palúdzky. Po vojne bola ťažká doba. Chátral chrám, fara, škola, kantorský byt... Pán farár Ivan Čajka mal plné ruky práce v cirkevnom

zboze, ale aj v rodine, kde mu bola veľkou oporou jeho manželka Margita. Narodila sa im dcérka Vierka, o ktorú sa bolo treba starať celý život. V roku 1955 sa podarilo získať finančné prostriedky na opravu chrámu a bola vykonaná jeho generálna oprava. Práce realizoval Okresný stavebný podnik, pod dozorom staviteľa Mateja Janíka, rodáka a obyvateľa z Paludze. Boli vykonané aj niektoré konzervátorské práce a tak na všetko peniaze nestačili a opäť sa vyhlásila celocirkevná zbierka. Je pozoruhodné ako sa naši starí a prastarí rodičia starali o náš chrám a jeho opravy. Pán farár Ivan J. Čajka túžil, aby platili slová napísané v knihe Zjavenie Jána 21, 3: „ ... Ajhľa, stánok Boží s ľuďmi: prebývať bude s nimi a oni budú Jeho ľuďom a On, Boh, bude s nimi. Koncom 50-tych rokov sa už reálne hovorilo o výstavbe vodného diela Liptovská Mara. Pán farár zažil prvé rokovania o vystáhaní obcí a premiestnení chrámu. V roku 1959 na vlastnú žiadosť odchádza z artikulárneho cirkevného zboru v Paludzi do dôchodku. Odišiel s rodinou do Lučenca, kde aj zomrel.

Toto všetko sa dialo pred 100 rokmi. Je to veľa a či málo? Veľmi ťažko sa mi získavali informácie. Je ešte mnoho žijúcich cirkevníkoch, ktorí si pamätajú na pána farára Ivana Čajku a tak by sme ich chceli vyzvať, aby napísali informácie, zážitky a príbehy, ktoré súvisia s pánom farárom Ivanom Jaromírom Čajkom a tak spoločne vyprofilovali jeho osobnosť. Nech je požehnaná jeho pamiatka.

- Mgr. Daniela Fiačanová -

Svoje spomienky, prípadne naskenované fotografie, posielajte na zborovú emailovú adresu: **drevenykostol@gmail.com** alebo písomne na adresu cirkevného zboru.

Prosba o pokoj

Pokoj, ó, pokoj – odrieka túžba naša,
ktorá sa tým viac v dnešné časy vznáša
ku Tebe, Kriste, lebo iste vieme,
že len od Teba v žití dosiahneme
pokoja, ktorý nenahradí
pražiadny pokoj sveta, bo ten je prislabý.

Obnoviť ľudstvo večne, večne choré,
Čo nevylicí sa, kým nesvitnú raz zore
V živote našom nám Tvojho pokoja,
Kým nedáme sa len a celkom za Teba do boja.
Amen

- Milan Bizik -

Príhovor pani farárky

Rada by som sa k vám, drahí čitatelia, prihovorila aj ja. Som manželkou vášho farára a preto bývam veľmi blízko chrámu ☺. „Z prvej ruky“ vidím záujem množstva neznámych ľudí o tento architektonický skvost. V hlave mi stále vrta otázka – nestane sa z tohto miesta len pútnická atrakcia? Návštevníkom stále prízvukujeme, že to nie je múzeum, ale miesto, kde sa ľudia stretávajú so svojim Bohom. Len radšej nehovoríme, koľkí... Moje premýšľanie ešte zhoršila situácia s pandemiou... Preto som sa rozhodla osloviť vás aspoň takýmto spôsobom. Mám pre vás len niekoľko otázok na premýšľanie. Ako ste strávili tohtoročné Vianoce? Čo vám po nich zostane v mysli? Radosť z rozbaľovania darčiekov, strach, obavy z nákazy, samota, prázdno v duši...? Chýbalo vám, že ste nemohli do chrámu, alebo ste to vítali? Snáď boli aj príjemné okamihy... Lebo, ako to vyjadril jeden môj známy – aj keď tieto sviatky musíme ostať doma – nevadí. Veď Pán Ježiš prichádza k nám! Tak môžeme aj tieto sviatky prežívať s Ním. A nielen sviatky. Každý deň roka môžeme prežiť s Kristom.

Ale niekde sa musíme naučiť ako na to. Čo život s Kristom prináša. Práve na to máme cirkevný zbor. Stále ďakujem za svoj rodný cirkevný zbor, kde som sa takému spôsobu učila. Verte mi, bez Krista, by to nebolo ono.

V čase, keď bolo možné založiť si druhý dôchodkový pilier, prišla za mnou známa a chcela so mnou spísať zmluvu. S úsmevom som podotkla, že ja sa dôchodku nedožijem. Ona trefne reagovala: „A čo ak áno...“

Mnohí aj dnes pochybujú o Božej existencii. Ale, čo ak Boh je a my počas svojho života neurobíme všetko preto, aby sme sa na stretnutie s Ním pripravili? Potom, v „dôchodkovom veku“, môže byť neskoro plakať nad zlými rozhodnutiami mladosti. Buďme preto múdri, hľadajme pravdu.

Nezahadzujme šancu, ktorá sa nám ponúka v cirkevnom zbore. Ono ho totiž netvorí len jeho predsedníctvo /pán farár a pani dozorkyňa/, a zopár presbyterov. Verte mi, sú to šikovní a ochotní ľudia. Ale veľmi by ich potešilo vedomie, že ich je viac. Aj práca v zbore by mohla mať iné dôrazy, keby bol iný dopyt. Ako vravia klasici: Ľudia sú dobrí. Potrebujú príležitosť, aby sa mohli aktívne zúčastniť života vo svojom CZ. Kde inde, ako tu sa máme učiť o Pánu Bohu, Jeho láske? Zaznievajú názory, že ľudia počas pandémie odvyknú chodiť na služby Božie. Myslím, že čas všetko ukáže. Ale od kedy som sa prisťahovala do vašej blízkosti, modlím sa, aby sa Pán Boh dotýkal srdc ľudí a menil ich životy k lepšiemu. Nechám sa prekvapiť, akým spôsobom moje modlitby vypočuje 😊.

- Silvia Gdovinová -

Nový zákon o financovaní cirkvi (Čo to znamená pre nás?)

Financie hýbu svetom a nie je to inak ani v cirkvi. Keď nazrieme do Písma, zistíme, že aj v tej dobe riešili veci spojené s hmotnou zabezpečenosťou. Apoštoli usporadúvali zbierky a z ich výťažku sa pomáhalo chudobným cirkevným zborom. Cirkev v snahe zabezpečiť financie na svoju činnosť vytvorila v priebehu storočí značný objem imania, o ktoré mali často záujem svetské vrchnosti. Počas prenasledovania a bojov, tak mnoho cirkevných zborov prišlo o svoj majetok. Za posledných 100 rokov hospodárenie cirkvi najviac ovplyvnil zákon č. 218 z roku 1949, ktorý vošiel do dejín pod názvom Zákon o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločností štátom. Za ním hneď nasledovalo Vládne nariadenie o hospodárskom zabezpečení evanjelických cirkvi štátom č. 221/1949 Zb. Oba predpisy mali svoju účinnosť od 1. 11. 1949 a po viacerých novelizáciách a doplnkoch platil zákon z roku 1949 až do 31. 12. 2019. Od 1. 1. 2020 platí nový Zákon o finančnej podpore činnosti cirkvi a náboženských spoločností č. 370/2019, ktorý Národná rada Slovenskej republiky prijala 16. 10. 2019. Čo tieto právne úpravy znamenajú pre nás? Kým v roku 1949 štát na seba prevzal záväzok hospodársky zabezpečovať činnosť cirkvi a zrušil všetky iné záväzky tak sa píše v § 11 zákona 218/1949: „Zánik záväzkov. (1) Všetok súkromný a verejný

patronát nad kostolmi, obročiami a inými cirkevnými ústavmi prechádza na štát. (2) Všetky záväzky prispievať na účely cirkví a náboženských spoločností, ich složíek, komunit, ústavov, základín, kostolov, obročí a fondov, opierajúce sa o patronát alebo o iné právne dôvody alebo dlhodobé zvyklosti, zanikajú, s výnimkou záväzkov členov cirkví a náboženských spoločností, vyplývajúcich zo zriadení štátom schválených.“ Tá jedna výnimka „záväzky členov cirkví“ dávala možnosť jemne balansovať a podieľať sa na podpore činnosti cirkvi aj obyčajným cirkevníkom a to formou milodarov, či platením „cirkevnej dane“. Nebola však nárokovateľná. A tak si mnohí odvykli, veď štát „všetko“ zabezpečuje. Aká bola tá zábezpeka a ako „pomohla“ cirkvi, by bolo na dlhú úvahu. Dnes sme postavení pred nové skutočnosti. Od roku 2020 štát podporuje (nezabezpečuje) činnosť cirkvi. Iste, máme byť za čo vďační, že príspevok zo strany štátu neprestal celkom. Táto situácia nás však učí tomu, že podpora tu nebude naveky. Jej výška je závislá od počtu členov cirkvi a od finančnej situácie štátu. Štát si tiež ponechal kontrolu nad hospodárením s jeho príspevkom. Na základe týchto skutočností prijala Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku na svojom najvyššom zasadnutí Synode v Ružomberku 10. 10. 2020 Cirkevný ústavný zákon č. 2/2020 o finančnom zabezpečení poslania a činnosti ECAV na Slovensku, ktorý nadobúda účinnosť 1. 1. 2021. Prakticky sa ním zriaďuje Fond finančného zabezpečenia ECAV, do ktorého má povinne prispievať každý cirkevný zbor. Výšku príspevku určí každý rok synoda. Výpočet výšky príspevku je závislý na troch položkách. Prvou je poplatok vo výške minimálnej mzdy za obsadené kňazské miesto. Druhou je poplatok vo výške 0,65% z mesačnej minimálnej mzdy ročne na člena cirkevného zboru. A treťou položkou je poplatok 3% z príjmov cirkevného zboru. Suma týchto troch položiek sa poukáže v štvrtročných (28. 2., 31. 5., 31. 8., 30. 11. 2021) rovnomerných splátkach na účet Fondu finančného zabezpečenia ECAV do Bratislavy. Pre náš cirkevný zbor to, pri evidovanom počte členov 886 a ak zoberieme tohtoročnú minimálnu mzdu 623 €, znamená, že by sme do tohto fondu mali odvieť, ak nezarátame tretiu položku, minimálne 4210,86 €. Je to značná suma a predstavuje skoro polovicu vyzbieraného cirkevného príspevku. Budeme preto musieť prehodnotiť jeho výšku, ktorá v súčasnosti činí 10 € na člena. Záväzky členov voči cirkvi do roku 1949 bolo štátu ľahko zrušiť, veď nešlo o jeho zabezpečenie a nariadil to zákonom. Dnes, po 71 rokoch sme v situácii, že potrebujeme cirkevný zákon, aby sme členov cirkvi priviedli k tomu, že o svoju cirkev sa majú starať. Aká bude reakcia, závisí na každom jednom z nás. Opäť sme, tak ako často v dejinách naši predkovia, postavení pred osobné rozhodnutie prijať záväzok, že cirkev stojí za to, aby som bol jej členom a nielen členom, ale aktívne sa podieľal na jej účinkovaní.

YouTube kanál cirkevného zboru

Viacerým z Vás iste prišli, ide hlavne o členov cirkevného zboru zo Svätého Kríža, SMS-ky s odkazom na naše služby Božie (ďakujeme pánovi starostovi za oznámenia). Touto formou chceme v prebiehajúcom čase koronakrízy osloviť všetkých, ktorým chýba účasť na zborovom živote. Vytvorili sme vysielací kanál cirkevného zboru na portáli YouTube. Niektorí majú problém s nájdením videí. Tu je jednoduchý návod. Sú dve cesty. Prvou je napísať do internetového

vyhľadávača názov našej webovej stránky **www.drevenykostol.sk** dostať sa na ňu a potom rolovať nadol, až sa objavia videá. Aktualizujeme pravidelne zoznam, takže tam nájdete najnovšie príspevky. Druhou možnosťou je napísať do internetového vyhľadávača: **Youtube Cirkevný zbor ECAV Svätý Kríž-Lazisko** to vás privedie priamo na náš vysielací kanál. Je tam zatiaľ 29 videí (stav k 30. 12. 2020). Väčšinou sú to záznamy služieb Božích a príhovory. Veľký úspech mal vianočný koncert. Sme radi, že aj takouto formou môžeme prísť k vám. Do budúcnosti plánujeme rozšíriť program o živé vysielanie služieb Božích a pripraviť krátke informačné videá o našom drevenom kostole.

- Miloslav Gdovin -

Recept z farskej kuchyne - Cviklová pomazánka

Po Vianociach prinášame aj niečo zdravšie. Tí, čo ochutnali, povedali – MŇAM – vyskúšajte. Budeme vďační aj za Vaše zaujímavé recepty.

Radi uverejníme 😊.

3 – 5 stredne veľké cvikly – uvariť, postrúhať na strúhadle na jablká /stačí aj pokrúpať – nátierku v závere mixujeme/. Pridáme: 5 trojuholníkov mäkkého syra, 3 – 5 PL kyslej smotany, 1 – 2 PL tatárskej omáčky, 1 väčší strúčik cesnaku. Môže pridať aj namleté orechy a nastrúhaný tvrdý syr. Dochutiť soľou, čiernym mletým korením, vegetou. Všetko spolu rozmixovať.

Dobrá chuť 😊.

- Silvia Gdovinová-

Oznamy pre cirkevný zbor

Milí bratia a milé sestry, začal nový rok. Nevieme, aká bude ďalšia situácia v našej krajine. Preto vás chceme poprosiť o uhradenie cirkevného príspevku za minulý rok (**CP 2020**), ktorí tak neurobili. Pre uľahčenie platieb, sme pre vás pripravili QR kód, ktorý po načítaní vo vašich bankových mobilných aplikáciách Vám vyplní základné informácie:

IBAN: SK25 0900 0000 0000 5671 1864;

názov príjemcu: CZ Svätý Kríž–Lazisko;

variabilný symbol: 2020

sumu zadáte sami (10,- €/ na člena),

aby sme platbu vedeli identifikovať

informácia pre príjemcu:

adresa:

priezvisko:

meno(-á):

PRÍKLAD

suma: 30,- €

informácia pre príjemcu:

adresa: Andice 365

priezvisko: Nový

meno(-á): Adam, Eva, Silvester,

Podľa nasledovných údajov môžete platbu zadať aj cez internet alebo mobil banking, prípadne prísť osobne na faru a cirkevný príspevok si vyplatiť.

Tiež by som vás chcel porosiť o dohliadnutie nad výukou vašich detí. Keďže náboženstvo patrí medzi výchovy, nedostalo sa u nás do online vyučovania. Posielam deťom úlohy. Nie je ich veľa, ale asi uniklo mnohým, že ich majú vyplnené poslať späť cez EDUPAGE. Počas prázdnin majú ešte dostatok času na ich dokončenie.

PRAJEME VÁM POŽEHNANÝ NOVÝ ROK 2021

Adresa redakcie:

Evanjelický a. v. farský úrad, č. d. 251, 032 11 Svätý Kríž

Kontakt: Mgr. Miloslav Gdovin, evanjelický a. v. farár, tel. 0918 927 383,
miloslav.gdovin@gmail.com